

NeViD Teater

Министарство просвете и културе
Републике Српске

dijalog
za **будућност**

Ujedinjene
nacije

Instruktivno - edukativne metode u radu sa djecom

Ova brošura rezultat je projekta «Obrazovanje kroz igru» koji je realizovan u okviru projekta «Dijalog za budućnost» kojeg su implementirali UNICEF, UNESCO i UNDP u partnerstvu sa Predsjedništvom Bosne i Hercegovine.

Projekat «Obrazovanje kroz igru» sufinansiran je sredstvima i Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske i Grada Banjaluke, a generalni medijski pokrovitelji su bili: BHRT, Radio M i Nezavisne novine.

Zajednički projekat „Dijalog za budućnost“ je zajednička inicijativa Predsjedništva Bosne i Hercegovine i Ujedinjenih nacija. Agencije Ujedinjenih nacija: UNICEF, UNESCO i UNDP u saradnji sa Predsjedništvom BiH zajednički implementiraju projekat koji ima za cilj dugoročnu izgradnju mira i poboljšanje društvene kohezije u Bosni i Hercegovini. Projekat „Dijalog za budućnost“ se finansira sredstvima Kancelarije Ujedinjenih nacija za podršku izgradnji mira/Fonda za izgradnju mira (PBF).

Министарство просвете и културе
Републике Српске

Generalni medijski pokrovitelji

SADRŽAJ

- 5** Predgovor
- 7** Tijana Ćorić
- 11** Nada Marinković
- 15** Vesna Zarić
- 19** Dušica Ilić
- 22** Nevid teatar
- 28** Impresum

PREDGOVOR

Od januara do jula 2019. godine, djeca i mladi iz 11 gradova i opština Bosne i Hercegovine imala su priliku učiti o kulturnim raznolikostima kroz projekat Nevid teatra „Obrazovanje kroz igru“, koji je realizovan u okviru projekta „Dijalog za budućnost“ kojeg su implementirali UNICEF, UNESCO i UNDP u partnerstvu sa Predsjedništvom Bosne i Hercegovine.

Projekat „Obrazovanje kroz igru“ obuhvatio je djecu i učenike/ice koji su svakodnevno izloženi etničkoj i drugim vidovima segregacije ili diskriminacije u školama te kreativne mlade ljude koji su najviše pogođeni problemima obrazovanja, etničkim tenzijama i podjelama. Cilj projekta bio je da ovi učenici steknu i prošire znanja o vrijednostima kulturoloških raznolikosti u BiH i povežu se sa kolegama i koleginicama iz drugih dijelova Bosne i Hercegovine. Pored podizanja svijesti javnosti o vrijednostima kulturnih raznolikosti, problemima obrazovnog sistema u BiH i važnosti cjeloživotnog učenja, vaspitanja i obrazovanja, ciljevi projekta bili su i povećanje učešća i uticaja mladih za pitanja koja utiču na programe međukulturalnog razvoja i reformi u BiH, te unapređenje interkulturalnog dijaloga.

Putem objavljenog Javnog konkursa pružili smo priliku mladim autorima i autorkama iz BiH od 18 do 30 godina da napišu originalne dramske tekstove namijenjene djeci uzrasta od 3 do 11 godina na temu putopisa Bosnom i Hercegovinom. Uz dramski tekst, kao sastavni dio prijave, mladi autori i autorke mogli su pisati i o problemima obrazovanja te ponuditi konkretne ideje reforme obrazovanja u BiH. Na konkurs za originalne dramske tekstove prijavilo se 10 mladih autora i autorki iz Brčkog, Zenice, Gornje Kamenice, Nevesinja, Kiseljaka, Jablanice, Banjaluke, Visokog, Gradiške i

Jajca koji su napisali 11 dramskih tekstova, a dramaturškinja Tanja Šljivar odabrala je tri najbolja dramska teksta.

Nakon zatvaranja konkursa, analizu odgovora o obrazovanju objavili smo na stranici projekta. Svi podnosioci prijava na Javni konkurs dobili su i svoje profile na mreži mladih BiH koji im omogućuju povezivanje s drugim kolegama i koleginicama iz BiH. Izabrani autori i autorke imali su priliku, u sklopu dramaturških radionica koje su održane u Banjaluci, u kancelariji Nevid teatra, od 28. do 30. marta 2019. godine, u međusobnoj komunikaciji i saradnji i pod mentorstvom Tanje Šljivar analizirati tekstove, istraživati i usavršavati svoje znanje.

Na osnovu motiva najboljih dramskih tekstova nastao je tekst za predstavu „Princeza Zlatka u kraljevstvu boja“. Priča govori o princezi Zlatki, princezi vila i vilenjaka iz Žutog kraljevstva, koja oplemenjuje svoj život upoznajući kraljevstva raznih boja, te na taj način razara predrasude svoga oca, Kralja Žutka i prikazuje djeci da je svijet koji je obogaćen raznolikostima ujedno bogatiji i sadržajniiji. Glavni motiv u predstavi, motiv boja, preuzet je iz dramskog teksta „Blago ispod krova“ Sare Velage iz Jajca. Motiv princeze preuzet je iz dramskog teksta „Gdje se sakrila ljepota?“ Milice Malešević iz Banjaluke, a motiv većine gradova koji su prikazani kao kraljevstva, kao i neke činjenice koje govore o tim gradovima preuzete su iz dramskog teksta „Domovinom mojom“ Nedima Puriša iz Zenice.

Autor teksta je Marko Dukić koji potpisuje i režiju i koreografiju. Kostimografkinje su Maja Mirković i Biljana Tegeltija Bojanić, koje su zajedno sa Đurđicom Bjelošević oblikovale i izradile rekvizitu. U predstavi igraju Maja Vujanović, Dejan Andrić i Marko Dukić, lektorica je Nataša Kecman, dok je vajar saradnik Bojan

Mikulić. Tehničku podršku pružili su Banja lučko studentsko pozorište i plesni studio „City Jazz“ iz Banja luke.

Sastavni dio projekta bile su i dramske interaktivne radionice za djecu predškolskog i školskog uzrasta u kojima su djeca učila o prirodnom i životinjskom svijetu koristeći osnovne dramske tehnike, predavanje o uticaju interakcije u obrazovanju djece, kao i izdavanje i distribucija brošure „Obrazovanje kroz igru“, koja predstavlja metodologiju rada sa djecom.

U ovoj brošuri, svima koji su zainteresovani za vaspitnu / odgojnu teoriju i praksu, predstavljamo instruktivno-edukativne metode u radu sa djecom predškolskog i ranoškolskog uzrasta. Cilj ove publikacije je prikazati načine i postupke rada sa djecom kroz dramske tehnike i ponuditi mogućnost zaljubljenicima u radu sa djecom da praktično primijene tehnike i metode u kreativnom radu s djecom. Svoja iskustva u radu s djecom napisale su: vaspitačica

predškolske djece u Montessori Kindergarten Banja Luka Tijana Ćorić iz Banja luke, Montessori vaspitačica, profesorka razredne nastave i porodični psihoterapeut Nada Marinković iz Bačke Palanke, pedagoškinja, vaspitačica predškolske djece, porodični psihoterapeut Centra za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Banja luka Vesna Zarić, profesorka razredne nastave u OŠ „Vuk Stefanović Karadžić“ u Banja luci Dušica Ilić.

Projekat je implementiran širom Bosne i Hercegovine, a posebne aktivnosti (predstava, dramske radionice i predavanje) realizovane su u Mostaru, Tuzli, Usori, Doboju, Travniku, Bugojnu, Kiseljaku, Kreševu, Istočnom Sarajevu, Sarajevu i Banja luci od 7. do 24.7.2019. godine.

TIJANA ĆORIĆ

Ono što bih istakla kao najvažnije u obrazovanju i vaspitanju djece do 6 godina je da odrasli treba da nauče djecu kako da misle svojom glavom i kako da znaju izabrati najbolje za sebe od mnoštva stvari koje će im se nuditi. A da bi to naučili, moramo im dati priliku za iskustveno učenje i treba da ih učimo da nikada ne prestanu pokušavati.

Po mišljenju M. Montessori, do treće godine djetetov karakter je izgrađen. Znajući ovo, svi koji učestvuju u vaspitavanju djeteta treba ovo da imaju na umu.

Kim's Game je igra koju djeca obožavaju a odlična je za razvijanje memorije i koncentracije koja je veoma bitna za učenje i ova igra može da se igra bilo gdje.

Dijete jedino može da se u potpunosti razvije kroz iskustveno učenje u svom okruženju, ako mu damo priliku za takav način učenja. Sloboda, o kojoj se puno govori u Montessori pedagogiji, ne znači da svako radi ono šta hoće, nego da sam bira ono što hoće. To je razvojni proces pri kojem se uče samostalnost, poštovanje određenog reda, disciplina i odgovornost. Granica slobode svakog djeteta je sloboda drugih. Djeca koja su slobodna da prate svoje unutrašnje potrebe i zanimanja su srećna, zadovoljna i zaokupljena svojim radom.

Roditelji se često pitaju zašto njihovo dijete ne posprema svoje igračke ili zašto često ne može da nađe nešto. Odgovor na ovo pitanje nalazi se u tome što će dijete, ako se počne igrati i primijeti da mu nedostaje jedan dio, istresti cijelu kutiju tražeći ga i zaboraviće kako je igra započela. Dijete će puno kvalitetniju igru igrati ako od starta ima sve što mu je za to potrebno. A red je prirodna potreba djeteta i ne treba mu to uskratiti. Dijete vjeruje u ono što vidi, čuje i doživljava, ono ne može razlikovati ono što je stvarno od izmišljenog. Treba da

zapamtimo da je za djecu zadivljujuće baš sve novo. Posmatranje i otkrivanje prirode dovoljno je fantastično za dijete mlađe od šest godina. Prije tog vremena, nije im moguće razlikovati

Kim's Game je igra koju djeca obožavaju a odlična je za razvijanje memorije i koncentracije koja je veoma bitna za učenje i ova igra može da se igra bilo gdje.

1. Sakupite desetak različitih sitnih predmeta (olovka, ključ, kašika, cvijet...)
2. Postavite ih sve na pod ili sto da ih svi mogu vidjeti sa nekoliko metara udaljenosti
3. Recite im da dobro pogledaju šta se sve tu nalazi i dajte im 30 sekundi
4. Pokrijte predmete maramicom da se ne vide i svima podijelite papir i olovku da napišu šta su sve vidjeli (mlađa djeca mogu da nacrtaju)
5. Pobjednik je onaj ko se sjeća svih predmeta

Mlađa djeca, koja ne mogu ni nacrtati, ovu igru mogu igrati tako što ćete skloniti po jedan ili dva predmeta, a najbrži koji se sjeti šta nedostaje je pobjednik.

Što postajete bolji u igri dodajete više predmeta, skraćujete vrijeme posmatranja ili više predmeta sklanjate odjednom. Kroz ovu igru ne samo da djeca vježbaju da bolje pamte, nego i da bolje primjećuju detalje.

Pogodi ko si?

1. Na leđa djeteta zalijepite sliku neke životinje (lav, miš, riba...) ili neke teže zavisno od uzrasta (merkat, bizon, noj)
2. Dijete koje ima sliku na leđima treba da postavlja pitanja da pogodi koja je on životinja
3. Na pitanja se smije odgovarati samo sa DA ili NE (npr. Da li letim? Imam li dugačak rep?)
4. Postavlja pitanja dok ne pogodi o kojoj životinji je riječ

Ova igra je odlična za razmišljanje, povezivanje i zbog načina postavljanja pitanja. Još jedan oblik za stariju djecu jeste da sliku životinje zamijenite zastavama država, na primjer, jednog kontinenta.

ono što je stvarno od imaginarnog. Pustite ga da istražuje okolinu, ne morate izmišljati fantastične priče za zabavu djece mlađeg uzrasta.

Prema mom dosadašnjem iskustvu, ako djeci ponudimo izbor između stvarnog svijeta i imaginarnog – djeca uvijek biraju stvarni.

Najveća razlika između klasičnog i Montessori obrazovanja je ta što je u središtu Montessori pedagogije je dijete, jer sve polazi od djetetovih potreba. Cilj vaspitanja je obrazovanje koje omogućava da svako nađe svoju ulogu, svoje mjesto, svoj cilj postojanja i daje mu se mogućnost da to ostvari.

Djeca imaju prirodni nagon da uče, ali oni mogu sa zadovoljstvom da uče kada za to ima-

ju svoj unutrašnji interes, te kada je u skladu sa njihovim osjetljivim periodom i stepenom razvoja. Mi svakodnevno pratimo razvojni tempo svakog djeteta i skladu s tim se prilagođavaju aktivnosti i materijali za rad.

Po Montessori metodologiji postoji pet područja učenja, a svako područje je povezano i uključuje korištenje svih čula. Područja učenja su:

- **Aktivnosti praktičnog života** – aktivnosti koje pomažu djeci da razviju samostalnost, te osnove koje su im potrebne za svakodnevni život. Neke od aktivnosti su: razvoj higijene, samostalno oblačenje, vezivanje pertli na patikama, kulturno ophođenje, bonton za stolom, zalivanje biljaka i slično.
- **Senzorne aktivnosti** – djeca u vrtićkom dobu

upijaju sve iz svog okruženja. Koriste se različiti, vrlo interesantni materijali pomoću kojih djeca razvijaju sva svoja čula, npr. boja, miris, ukus, tekstura tablice za otkrivanje glatko-hrapavo, toplo-hladno, kiselo-slatko i slično.

- **Jezik** – pomoću bogatog Montessori materijala iz oblasti jezika dijete razvija funkcionalni jezik, izražava svoje misli i potrebe, koristi materijale za vježbe krivih i pravih linija, priprema ruku za pisanje i uvježbava preciznost.
- **Matematika** – apstraktni matematički pojmovi su svedeni na konkretno i jednostavno logično učenje. Pomoću ovakvih materijala gradi se dobra osnova za buduće savladavanje matematike u školi.
- **Kosmičko obrazovanje** – ova oblast obuhva-

ta upoznavanje okoline, posmatramo prirodne pojave i događaje, te kako jedan događaj ili pojava utiče na drugu, kao i da sve ima uzrok i posljedicu. Ovdje su obuhvaćeni i biologija, zoologija, svemir, istorija, kultura, umjetnost, muzičko obrazovanje, sport i sl.

Ali ono što najviše razlikuje ovakav način učenja od ostalih je taj što vaspitač nije centralna ličnost u vrtiću, nego je to svako dijete posebno. Vaspitači usmjeravaju djecu, a djeca sama biraju svoj ciklus aktivnosti, prilagođavaju ga svom tempu učenja i ono što je možda najvažnije – djeca uče kroz iskustvo. Glavni cilj mi je da svako dijete bude nezavisno, odgovorno, sposobno, prilagodljivo svim situacijama, da zna kako da pristupi rješavanju problema i da je zainteresovano za učenje novih stvari.

Montessori pristup se oslanja na prirodnu radoznalost djece i koristi je kako bi ih podstakao da neprimjetno poželes naučiti nove stvari.

Tijana Ćorić - Vaspitačica sam u Montessori Kindergartenu od njegovog osnivanja, 2015. godine. Diplomirala sam na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci, a posjedujem i sertifikat o završenoj obuci Montessori Centre International iz Londona. Pored toga, radila sam muzičke i kreativne radionice za djecu sa teškoćama u razvoju i igrala u predstavama za djecu. Dosadašnje iskustvo rada sa djecom obuhvatalo je brigu o fizičkom, psihičkom, socijalno-emocionalnom, spoznajnom razvoju djeteta, brigu o razvoju komunikacije, blagovremeno uviđanje eventualnih nedostataka ili izuzetnih sposobnosti djeteta, obrazovanje i vaspitavanje djece.

NADA MARINKOVIĆ

IGRA I DRAMSKO STVARALAŠTVO

u Predškolskoj ustanovi „RAZLIČAK“ u Bačkoj Palanci, Srbija

U periodu između treće i šeste godine, dete svesno i promišljeno osvaja svet oko sebe. To je doba „istinskog stvaranja“ (M. Montesori) koji dete prođe od nesvesnog stvaraoca do svesnog radnika. U tom uzrastu se pokazuju skrivene sposobnosti koje je dete do tada gradilo. Ta iskustva nisu samo igra niti besciljne aktivnosti, nego proces odrastanja, kada je neophodno okruženje koje nudi najrazličitije

podsticaje za razvoj. To je „blaženo doba igre“. „Različak“ se već 25 godina trudi da stvara uslove u kojima će dečija igra i stvaralaštvo oblikovati buduće ljude. Igra i stvaralaštvo su proizilazili iz stvarnog, svakodnevnog, zajedničkog života. Takav život je bio inspiracija ne samo za decu, nego i za sve nas koji smo deo tog sveta. Dramska igra zauzima posebno mesto u svakodnevnici naše dece. Za ovu priliku, izdvojiću one koje su trajale duže, prerastale u prave male, današnjim rečnikom rečeno, projekte. Ovako nastale predstave, osim na svečanostima u našoj ustanovi, godinama su otvarale Festival ekološkog pozorišta za decu i mlade (koji je osnovao „Različak“ 1995. godine) igrane su i na Zmajevim dečijim igrama i raznim smotrama dečijeg stvaralaštva širom Srbije.

Vrlo često je dramska igra bila sredstvo za rešavanje nekih problema. Tako je nastala originalna muzička dramatizacija, koju su deca jednostavno nazvala – KOKOŠIJA PREDSTAVA. Životinje koje su živele u „Različku“ (koke i zeke) bile su zatvorene u kavezima, tako da nisu imale mogućnosti da se slobodno kreću po dvorištu, što deci nije bilo razumljivo, pa ni prihvatljivo. Razlog za to je bio taj što smo u tom periodu bili podstanari te se vlasnik kuće odlučno usprotivio ovoj ideji. Danima se o tome pričalo, a onda su počela da organizuju straže u vreme kada su koke i zeke puštali u dvorište, kako bi ih na vreme sklonili ako naiđe vlasnik kuće. Naravno, znali smo da to tako ne može dugo da traje. U traženju rešenja za ovaj problem ubrzo su, zahvaljujući deci, bile uključene sve „Različkove“ porodice. Danima i nedeljama životinje su svima bile glavna tema. I roditelji i mi primetili smo da deca spontano, kroz igre uloga, sve češće pronalaze razna rešenja za ovaj konflikt. To je bio povod da napravimo predstavu u kojoj će se deca, u liku životinja, nadmudrivati sa vlasnikom „Različkove kuće“. Radost igre i stvaranja, učinili su da problem više nije izgledao toliko veliki, koliko nam se dugo činilo da jeste. Ovu predstavu smo prvi put igrali na Godišnjoj svečanosti, kada smo i „našeg gazdu“ pozvali da je pogleda. Za vreme izvođenja predstave oči svih nas bile su uprte u njega, u strahu, istovremeno i sa iskrenom

željom da se prepozna! Ali, nije! Igrajući se i učeći o tome šta znači živeti po pravilima ekologije, nastala je **INDIJANSKA PREDSTAVA**. Ko nas je mogao bolje i više naučiti o tome od Indijanaca?! Više od tri meseca trajalo je izučavanje i imitiranje njihovog života, jezika, običaja... Svako dete je na razboju otkalo vunenu traku za glavu na koju je potom stavljalo perje praveći perjanicu. Svoju odeću za nastup su oslikavali, naravno bojama iz prirode kakve su koristili i Indijanci. Od pruća smo napravili nosiljku za bebe kakve su nosile mame Indijanke; lukove i strele pravila su deca, dok je za izradu indijanskih totema, kanua, viggvama i bizona bila neophodna pomoć roditelja. Mirkov deda, inače opančar i papučar, za svu decu napravio je mokasine. Princip stvaranja svih „Različkovih“ predstava, važio je i sada: svako dete je samo stvaralo svoj lik i biralo ulogu. Jedino je četvorogodišnji David sve vreme uživao u stvaranju predstave ne želeći ulogu. Govorio je da je moj „pomagač“. Znao je svaki delić predstave, svaki pokret svih likova, trenutak izlaska na scenu... Tek na generalnoj probi pred nastup u Bečeju, na samom početku probe, dok su se na sceni nalazili samo totem i viggvami u kojima su „stanovnici“ spavali, David je uzviknuo: „Stoj! Pa kako ovi ljudi mogu mirno da spavaju kad ih niko ne čuva. Nema stražara, a neko mora i totem da čuva!“ Pošto je svako već imao svoju ulogu, ja sam slegnula ramenima rekavši da nema ko. David je tada stao ispred totema, raširio noge (valjda da bi bio stabilniji), prekrstio ruke i rekao: „Sad može dalje!“ Kada na ovakav način dete doživi, stvori svoju ulogu, onda nije čudno što, iako ima samo četiri godine, može da stoji čitavih 20 minuta. To je objašnjenje za sve koji su se čudili „onom malom čuvaru totema“, koji „ni da trepne“. Sa „Indijanskom“ predstavom smo nastupali na Zmajevim dečjim igrama u Novom Sadu; U Bečeju na Smotri dečjeg stvaralaštva; u okviru dečijeg programa bačkopalanacke manifestacije Dunavski bal; otvorili smo Treći festival ekološkog pozorišta za decu... Mnogo je primera u kojima su igra i stvaralaštvo nastajali i iz nekih obrazovnih

sadržaja. I tada smo prepoznajući dečiju potrebu za igrom i stvaralaštvom omogućavali uslove za oživotvorenje te potrebe. Na jednoj ekološkoj radionici, deca su predložila da proverimo trajanje truljenja nekih predmeta koje svakodnevno odbacujemo. U dnu dvorišta smo zakopali: čašu od jogurta, najlon kesu, papir i list sa drvteta breze koja raste ispred „Različka“. Zamišljajući šta se sa njima, u vremenu koje prolazi, dešava i istražujući šta se dešava sa otpadom koji kamionima stiže na deponije, napravili smo muzičku dramatizaciju NA DEPONIJI. Četiri pomenuta predmeta pretvorena su u likove koje su kvasile kiše, raznosili vetrovi, pržilo sunce, zamrzavao mraz... Za svakoga se našla uloga. Poruka je bila upozoravajuća: plastika je najveći zagađivač prirode!

Neposredna blizina Dunava, jezera Tikvara i Cvcine bare umnogome je usmeravala igru i stvaralaštvo dece i vaspitača u „Različku“.

Inspirisani lepotom ovog najvećeg prirodnog bogatstva u našem kraju, pratili smo smene godišnjih doba, istraživali s kim delimo šumu, ko živi u Dunavu, a ko u bari, čiji su tragovi u snegu, blatu, kako se zove drvo sa velikim bodljama ... i mnogo toga zvanog – iskustveno učenje. Nekoliko generacija je, inspirisano Dunavom, stvaralo predstave. Sudeći po reakcijama publike, najviše pohvala i simpatija, kako od strane roditelja, dece svih uzrasta, tako i vaspitača, učitelja i drugih prosvetnih radnika, dobila je predstava DUNAVSKE PRIČE. Bila je iznenađenje i za nas i za mnoge koji su nas pratili svih ovih godina. Dunav je ovog puta, prikazan kao očevidac mnogih dešavanja: dečije igre, romantičnih trenutaka na mesečini, svadbenog veselja, crkvenog venčanja, izgradnje kuće i mnogo toga još, na što Dunav može da inspiriše život oko sebe. Pažljivo birana muzika, dobra podela uloga, posvećenost dece svojim likovima, doneli su emociju koja je sve preplavila i zbog toga je do danas ističu kao „neprevaziđenu“. Za ovu priliku, izbor je pao na ove četiri dečije predstave, čiji se proces

Ono što je zajedničko za sva dramska ostvarenja u „Različku“ jeste to da su uvek sva deca pronalazila tj. stvarala ulogu za sebe.

stvaranja može donekle uočiti.

Nabrojaću još neke nazive, koji će možda u čitaocu probuditi sopstvenu ideju za rad sa decom: PUT OKO SVETA ZA 33 MINUTA, PORODICE, DEČIJI SVET, SPAVAJMO, SANJAJMO, PRIRODA SLAVI, KARNEVAL ŽIVOTINJA,... Ono što je zajedničko za sva dramska ostvarenja u „Različku“ jeste to da su uvek sva deca pronalazila / stvarala ulogu za sebe. Deca su uzrasta 3–6 godina i u proseku ih je svake godine oko 30. Teme su životne, odraz su dečije zapitanosti, otkrivanja, saznavanja i iznad svega – igranja. To je jedan od načina na koji se podstiče zajedništvo uz veliko uvažavanje individualnosti. Predstava se desi ili ne!

U PU „Različak“ i RODITELJI imaju prilike da se igraju i stvaraju. Ova ideja se rodila pre petnaestak godina, kada smo imali izuzetno kreativnu grupu roditelja, koja je prihvatila svaki izazov vaspitača. Predložili smo im da zajedno napravimo novogodišnju predstavu za njihovu decu. Govoreći im o višestrukome pedagoškom značaju takve avanture, prihvatili su da, u skladu sa svojim umećima i talentima, doprinesu stvaranju predstave. Krenuli smo od toga ko bi koju ulogu želeo da igra. Tako smo dobili: Crvenkapu, Snežanu, patuljke, Pepeljugu, Vuka, čarobnjaka, Plavu vilu, Snežnu kraljicu i, naravno, Deda Mraza. Zatim su smislili priču u kojoj su glavni junaci „pobegli“ iz svojih bajki kako bi sa decom iz „Različka“ dočekali Novu godinu i Deda Mraza a jedna mama je napisala scenario po toj ideji, još u stihu. Scenografija je takođe bila delo roditelja, kao i svetla, songovi, efekti... Stvaralo se mesec dana, po dva susreta u sedmici. Ta „velika deca“, toliko su uživala u igri, da su probe često trajale mnogo duže od predviđenog vremena. Sve to je bila naša velika zajednička tajna! Želeli su da iznenade decu. Uspeli su u tome više nego što su se nadali! Još pamtim izraze dečjih lica dok su u čudu izgovarala „moja mama!“ – prepoznavši je u liku Snežane, Pepeljuge, Crvenkape... ili tatu u liku čarobnjaka, Sneška Belića... ili

nastavnicu engleskog u liku Plave vile... Da li je potrebno napominjati da je sala u kojoj su igrali predstavu bila premala da primi cele porodice, užu i širu rodbinu i prijatelje „glumaca“?

Narednih godina roditeljima su se priključivali i rođaci naše dece, starija braća i sestre, nekadašnji „različci“, vaspitači i mnogi drugi naši saradnici. Roditelji koji prođu kroz jedan ovakav stvaralački proces, osveste značaj igre kako u odrastanju deteta, tako i u sopstvenom biću. Radost zajedništva, druženja i davanja čini ih zadovoljnijim i ispunjenijim. Vrtić, ta druga kuća njihove dece, postaje im bliskija a između njih i vaspitača se stvara odnos poverenja i spremnosti na saradnju.

VESNA ZARIĆ

Ja sam Vesna Zarić, pedagog, vaspitačica i sistemski porodični psihoterapeut. Radim sa djecom 12 godina. Volim da posmatram kako ona iniciraju igru, kako se dogovaraju i rješavaju određene konfliktne situacije, a sve u cilju da ta igra traje i traje. Takođe često i učestvujem u njihovim igrama uloga. Djeca vole kad ih odrasli slušaju i kad i sami učestvuju u stvaranju i kreiranju igre. Često sam samo sjedila i slušala o čemu razgovaraju i onda bi se dešavalo da me pozovu da i ja probam supicu i kolač koji su napravili. To ih je zabavljalo i nasmijavalo kada bih rekla da ću dobiti na kilaži i da mi je trbuh pun.

Takođe sam igru koristila u terapeutske svrhe, ona pomaže u zbližavanju terapeuta i djeteta. Važno je shvatiti da dijete može igru da koristi kako bi izbjeglo izražavanje misli i osjećanja, što je njegova „sigurna kuća“. Kroz posmatranje igre i sadržaja iste mogla sam vidjeti i prorađivanje određenih tema i emocija.

Igra je postojala i kada se nije teorijski proučavala i kada ljudi nisu bili svjesni njene teorijske zasnovanosti. Igra postoji otkako postoji ljudsko društvo, otkako postoji dijete i ona stalno prati djetetov razvoj. Razvoj društva i društveno-istorijski uslovi su diktirali način igranja djece, vrste igranja i igračkaka.

Igra počinje odmah nakon rođenja djeteta, jer ono osjeća unutrašnju potrebu za igranjem. Dječija igra je spontana a takođe i svjesna aktivnost kroz koju dijete osmišljava i sprovodi sadržaj i oblik igre. To su aktivnosti u kojima su obuhvaćeni svi segmenti razvoja bića. Razvija se motorika kretanja (trčati, provući, preskočiti, povući, baciti, popeti se), stimulativno djelujući na izoštravanje čula i povećavanje sposobnosti centralnog nervnog sistema.

Značajno mjesto u igri pridajemo i razvoju moralnih osobina. Većina igara ima svoja

Nada Marinković - Montesori vaspitačica, profesorka razredne nastave, sistemski porodični psihoterapeut. Osnivačica i direktorka Predškolske ustanove "Različak" u Bačkoj Palanci (1994-), koja je mesto zajedničkog življenja dece, roditelja i vaspitača/ica. Autorka i realizatorka brojnih radionica za roditelje (2000-) u okviru međunarodnih projekata, na Festivalu ekološkog pozorišta i u PU „Različak“. Koautorka i autorka knjige „Sa decom i roditeljima u odbrani detinjstva“ 1 i 2 (2003; 2014) spomenice zajedničkih aktivnosti roditelja, dece i vaspitača/ica u PU „Različak“.

pravila i norme koje se u igri poštuju ili koja se zagovaraju i dogovaraju. Dijete kroz igru nauči da se poštuju unaprijed dogovorene granice i društveno formiraju ponašanja i odgovornosti. Doprinos igre u razvoju moralnih sposobnosti ogleda se u strpljivosti, ustrajnosti, disciplini, samokontroli, inicijativi i time ona doprinosi formiranju karakternih osobina.

Kroz igru se djeca susreću sa različitim emotivnim stanjima, kao i načinima i modelima na koje ih mogu prihvatiti i na adekvatan način procesuirati. Tako se kod djece, koja su osjetljiva na gubitke, kroz igru i vježbu može postići da nauče da je i gubljenje, kao i pobjeda, dio aktivnosti i sastavni dio života. Time se jačaju samopuzdanje i volja kod djece predškolskog uzrasta.

Ja volim da u radu sa djecom igre imaju prednost u odnosu na učeće aktivnosti. Kroz igru dijete oprobava svoj svijet i uči o svom svijetu i prema tome je ono bitan aspekt njegovog zdravog razvoja. Posmatrajući djecu u igri, vidjela sam da je igra za djecu ozbiljan, svrsishodan posao u toku koga se dijete razvija mentalno, fizički, socijalno. Zato djecu treba da pustimo da se igraju i ne prekidamo ih u njihovim igraćim aktivnostima.

Igre su prije više bile vezane za kretanje, trčanje, skakanje, provlačenje dok se sadašnje igre češće odnose na statičke i igre u kojima se koristi fina motorika, vizuelna i uopšteno čulne sposobnosti. Kakve god, igre su svakako najznačajniji oblik vaspitanja i obrazovanja djece, kao i interakcija na relaciji odrasli–dijete, upoznavanje i suočavanje sa novim izazovima i situacijama. Igranjem djeca dobijaju i prolaze sve segmente razvoja: socijalno-emotivni, intelektualni, fizički razvoj ličnosti, razvoj govora i komunikacije i stvaralaštva. Igre izazivaju pozitivne emocije, čime se i uticaj na razvoj određenih kompetencija povećava. Primjena vježbi za razvoj tijela kroz igru bogati i psihi djeteta, njegove psihičke funkcije, kao i moralne i voljne osobine. Postoje različite podjele dječijih igara, a možemo ih podijeliti na: motoričke ili pokretne igre, društvene, čulne, intelektualne i hazardske, igre koje se

odigravaju u zatvorenim prostorijama i igre koje se sprovode na otvorenom u i sa prirodom.

Primj sve etape razvoja ličnosti kod djece Igre na snijegu su veoma korisne i predstavljaju značajno sredstvo fizičkog i zdravstvenog vaspitanja a ujedno su jedna od najomiljenijih dječijih zabava i aktivnosti. Boravak na snijegu na čistom i svježem vazduhu povoljno utiče na jačanje zdravlja, kao i na povećanje otpornosti organizma djeteta. One takođe povoljno utiču na funkciju organa za disanje i krvotok. Osim toga, otežani uslovi za kretanje utiču na usavršavanje koordinacije kretanja djeteta te na razvijanje pozitivnih osobina volje, naročito upornosti i odvažnosti.

Prije izlaska i igara na snijegu, razgovaram sa djecom i dogovoramo se šta treba da pripremimo za odlazak na snijeg. Oblačenje za igre na snijegu i zaštita od hladnoće je nešto o čemu se dogovaramo prije samog izlaska na otvoreno. Vremenske prilike i kako se možemo zaštititi od istih, šta one mogu da prouzrokuju? Kako nastaje snijeg? Koje životinje vole da borave na snijegu? Kakva se hrana koristi kad je hladno? Gdje žive ljudi u predjelima koji su pod snijegom? I još mnoge razne teme su vezane za zimu, zimske „radosti“ i omogućavaju nam upoznavanje sa različitim krajevima, ljudima, kulturama i običajima.

Oblačenje i spremanje za aktivnosti na otvorenom podrazumijeva da svi imamo adekvatnu garderobu, kao i presvlaku za kasnije. Zajedno sa djecom se spremamo za izlazak, imenujemo odjevne predmete, pomažemo jedni drugima da navučemo kape, rukavice, oblačimo zimske jakne i skafandere, obuvamo čizme. Dogovorili smo se i o pripremi čaja i okrepe sa kuvaricama u objektu, nakon zimskih igara.

Izlazimo na otvoreno u parovima i upoznajem djecu sa terenom, visinom snijega, temperaturom vazduha i eventualnim opasnostima sa kojima se možemo susresti. Predlažem djeci nekoliko aktivnosti i, u zavisnosti od interesovanja, sprovodimo ih u djelo. Prenosjenje

snježnih grudvi na jedno mjesto, valjanje i pravljenje kugli je početna aktivnost koja će prethoditi pravljenju Snješka, ili možda građenja iglua kao i grudvi koje će poslužiti u takmičarskim igrama. Napravljenje grudve ili snijeg djeca prevoze plastičnim sankama na određeno mjesto. Zajedno tovore grudve i snijeg u sanke i prevoze ga, zajedničkim snagama postižu se bolji rezultati „kad se male ruke slože“.

Takmičarski dio počinje kada se podijelimo u dvije ekipe i preskačemo postavljene grudve, pobjednička ekipa je koja prije završi. Ta ekipa također ima pravo da prva gađa kante okačene na drvo ili da prehrambenim bojama crta krugove na snijegu koji će služiti kao mete za ubacivanje grudvi. Drugi dio podrazumijeva da od velikih grudvi pravimo Snješka. Ukrašavamo ga kapom, šalom i rukavicama ili metlom. I na kraju, djeca mogu da prave anđele u snijegu ležeći i pokrećući ruke i noge.

Odlazak u objekat, presvlačenje i okrepljenje

koje su nam pripremile tete iz kuhinje.

Aktivnosti sa djecom u prirodi mogu da se realizuju u zavisnosti od godišnjeg doba. Tako smo u proljeće u saradnji sa roditeljima organizovali odlazak na farmu koza i upoznavanje sa životom i radom na selu. Djeca su hranila kozice, trčkarala sa njima. Upoznali smo mamu kozu i tatu jarca. Vidjeli smo kako se mame brinu za jariće i kako oni sisaju. U prirodi sa djecom je lakše usvajati nova znanja i volim da, kad god je to moguće, sa djecom boravim u istoj i na konkretnim primjerima stičemo nova saznanja.

Još jedan primjer aktivnosti i igara u prirodi je kada organizujemo skupljanje biljaka za čajeve u proljeće. Izlazak na čiste livade u proljeće, ljeto ili jesen, udisanje svježeg vazduha i kretanje razveseljavaju djecu. Skupljamo biljke: kamilicu, žalfiju, metvicu. Mirišemo ih i razvrstavamo. Kad se vratimo, stavljamo biljke na čaršave da se suše. A onda te biljke koje smo skupljali nalazimo u kesicama čajeva i također ih mirišemo. Šestoro djece pošaljemo u

kuhinju da donesu bokale i šolje za čaj. Kada smo svi pomirisali kesice sa čajem, biramo ko će koji da pije i stavljamo ih u šoljice. Koristimo kuvalo za vodu, kada voda provri, sipam je u šoljice. Upozoravam djecu da moraju paziti da se ne opeku. Kada se čaj ohladi, degustiramo ga i razgovaramo kakve su boje, mirisa i okusa. Možemo da ga zasladimo medom. U narednom periodu ćemo pratiti kako ide sušenje naših čajeva koje smo ubrali.

Ovakve aktivnosti i igre, koje su u prirodi i sa prirodom, utiču na više aspekata razvoja malog–velikog bića koje će u prirodi razviti empatiju, poštovanje, odobrenje i podsticanje za iskazivanje različitih emocija i razvoj čovjeka kao cjelovitog bića.

Vesna Zarić - Diplomirala sam na odsjeku Pedagogija na Filozofskom fakultetu u Banjaluci 2006. godine na temu „Komunikacija u multietničkim sredinama“. Nakon studija volontirala sam u JU Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“. Pripravnički staž završila u Centru za predškolsko vaspitanje i obrazovanje u Banjaluci. Poslije toga se upisujem na Nezavisni univerzitet u Banjaluci, odsjek Predškolsko vaspitanje, diplomiram na temu „Razvoj motorike kod djece mlađeg školskog uzrasta pod uticajem igara“ 2008. godine. Od iste godine pa do danas radim u Centru za predškolsko vaspitanja i obrazovanje Banjaluka. U međuvremenu sam završila edukaciju iz Sistemske porodične terapije i stekla diplomu sertifikovanog sistemskog porodičnog psihoterapeuta.

Sa djecom, osim u predškolskoj ustanovi, radim i u Penjačkom klubu Extreme u Banjaluci i učim ih osnove sportskog penjanja. Moja ljubav i rad sa djecom protežu se kroz sve segmente razvoja: intelektualni, moralni, etički, socijalno-društveni, kreativni, fizički.

DUŠICA ILIĆ

Pokušaću ukratko da predstavim šta je, po meni, najvažnije u radu sa djecom i kako pristupam istom. Za posao učitelja, vaspitača, nastavnika i svih onih koji se bave vaspitanjem i obrazovanjem djece najvažnije je da vole i uživaju u svom poslu, jer ono što dobijamo s druge strane je neprocjenjivo i jedinstveno. Posmatramo razvoj dječijih pojedinačnih ličnosti i aktivno učestvujemo u njemu od samog početka. Moj pristup dječijem obrazovanju je holistički, što podrazumjeva pristup koji se zasniva na obraćanju cjelovitom biću djeteta, svim njegovim aspektima: intelektualnom, fizičkom, emocionalnom, soci-jalnom... Odnos učitelja i đaka je veoma važan i treba da bude ispunjen uzajamnim poštovanjem, samopoštovanjem, sara-dnjom, saosjećanjem, po-vjerenjem, radošću...

U svom radu u velikoj mjeri koristim učenje kroz pokret, jer ono pomaže razvijanju motoričke koordinacije, intenzivnije pažnje, bolje koncentracije, pamćenja, čitanja, pisanja, matematičke i jezičke vještine, uspostavljanju emocionalne ravnoteže, smanjenju napetosti, stresa i hiperaktivnosti. Na primjer, učenje pisanja je mnogo jednostavnije i zabavnije kada djeca pokretom predstavljaju grafički prikaz slova. Mozak je podijeljen na dvije hemisfere, lijevu i desnu, koje imaju različite funkcije. Svaka strana tijela komunicira sa suprotnom stranom moždane hemisfere. Desnom rukom upravlja lijeva, a lijevom rukom desna hemisfera. Što više uključujemo obje hemisfere, tim lakše učimo. Šetnjom po učionici ili sobi, iscrtavajući slova, dodirujući pri tom lijevom rukom desnu nogu, i obrnuto, „razgibavamo“ mozak.

Kada pokretom predstavljamo slovo, znatno olakšavamo učenje pisanja istog. Učim i hrabrim đake da izražavaju svoja osjećanja, da ih ne potiskuju, niti prikrivaju. Predstaviću jednu radionicu koja se bavi nastojanjem da djeca jasnije upoznaju osjećanja i njihova ispoljavanja.

„Emocionalna pismenost“

(Radionica o prepoznavanju emocija)

Kroz ovu radionicu možete razgovarati o osjećanjima (emocijama), zašto su nam emocije važne i kako su nam osjećanja korisna. Kroz priče su predstavljena tri ugodna i tri neugodna osjećanja. Vrlo je važno da osjećanja nazivamo ugodna i neugodna, a ne dobra i loša, jer su nam sve emocije korisne, tako da su zapravo sve emocije dobre, iako neke nisu ugodne. Iznenadićete se u kolikoj mjeri djeca ne prepoznaju osjećanja, iako ih svakodnevno proživljavaju i o njima govore. Zato kroz ovu radionicu, na jednostavan i zabavan način, možete govoriti o osjećanjima, kako ih prepoznati, kako ona izgledaju i kako zvuče.

Djeca se mogu podijeliti u tri grupe. Svaka grupa dobija po dva teksta, jedan za ugodnu i jedan za neugodnu emociju. Hamer-papir treba podijeliti na dva dijela, sa šemom tijela na svakoj polovini. Zadatak djece je da prikažu ugodnu i neugodnu emociju na crtežu. Pomoći će im pitanja: Gdje osjećamo tu emociju? Koje je boje, kog oblika i koje veličine? Šta okružuje osobu koja se tako osjeća? Da li to osjećanje miruje ili se kroz tijelo kreće?

Prvo treba predstaviti ugodnu emociju i prije crtanja pustiti muziku koja odražava pozitivan efekat. Preporuka za muziku je instrumentalna muzika, i to djela Mocarta, Šumana, Bramsa, Prokofjeva, Kamija Sen-Sansa, Vivaldija, Korsakova. Prije predstavljanja neugodnih osjećanja treba pustiti muziku negativnog afektiviteta. Kao prijedlog kompozitora za ovu muziku predlažem Vagnera, Stravinskog, Šopena, Berlioza, Lista...

Dok djeca crtaju treba da razmišljaju kako zvuče njihove emocije i kojim pokretom bismo mogli da ih predstavimo.

Svaka grupa se dogovara i bira predstavnike za zadatak da odigraju emocije koje je grupa predstavila na papiru. Ostali učenici treba da prepoznaju emociju. Nakon toga grupa odigra priču sa datom emocijom. Svaka grupa daje prijedlog zvuka i pokreta za emociju koju su

predstavljali.

Za ponavljanje o naučenom dobra bi bilo da se osmisli priča sa akterima iz obrađenih priča o osjećanjima. Priču mogu i djeca da osmišljavaju lancem rečenica. Jedno dijete kaže jednu rečenicu sa jednim likom iz priče, a drugo doda rečenicu koja se smisaono nadovezuje na prethodnu i tako redom, dok u priči ne budu sva osjećanja o kojima se govorilo. Dok se priča priča, sva djeca zvukom i pokretom prate emocije koje se pomenu.

I još jedna varijanta, jednostavno pročitajte ponovo priče, ali sada svi prate i kada se pomene neko osjećanje isprati se zvukom i pokretom.

Napomena: Radionica u ovom obliku traje sat i po vremena i to je samo početak upoznavanja sa emocijama. Nakon radionice, dobro je da se s vremena na vrijeme ispriča priča i ponovi razgovor o emocijama.

Takođe je moguće da se ne radi u grupi, već da se frontalno sa svima obrade po dvije emocije, jedna ugodna i jedna neugodna, a potom, nakon nekoliko dana, ili naredne sedmice, sljedeće dvije emocije.

U nastavku su date priče, kao prijedlog za rad. Prve četiri priče govore o ugodnim osjećanjima, a zatim slijede četiri priče koje govore o neugodnim osjećanjima.

Ljubica

Mala majmunica Ljubica zaigrala se kokosovim orahom i udaljila se od svojih roditelja. Tada je Ljubicu spasio gladni leopard. Primijetivši da joj se leopard približava, Ljubica je počela vriskom dozivati mamu i tatu, koji su u isti mah potrčali prema njoj. Kada se leopard već spremao da skoči na Ljubicu, mama i tata su dotrčali ispred njega. Otpočela je strašna borba između leoparda i Ljubičinih roditelja u kojoj im je on nanosio teške povrede svojim ostrim

zubima i kandžama, a oni mu neustrašivo onemogućavali da se približi Ljubici. Nakon dugotrajnog okršaja, iznemogao od bezuspješnog napora da ih savlada, leopard je odustao od borbe i povukao se. Roditelji su se okrenuli prema Ljubici i zagrlili je. U njihovom toplom zagrljaju ona je osjećala veliku ljubav.

Verica

Verica i Hvalisav koračali su zajedno prema školi, on je za trenutak zastao pored kioska, kupio čokoladicu i stavio je u džep. Na velikom odmoru Hvalisav je izvadio čokoladicu i pokazao je drugarima koji su stajali oko njega, hvaleći se kako je čokoladicu dobio od najljepše

djevojčice iz susjednog odjeljenja. Baš tada je pored ove grupice dječaka prošla Verica i čula njihov razgovor. Hvalisav je uznemireno gledao Vericu strahujući da ne oda istinu o čokoladici. Verica uhvati Hvalisavov pogled, osmijehnu se, prijateljski mu namignu i produži svojim putem. Otad je Hvalisav znao da može pouzdano računati na Veričino drugarstvo

Poštovanka

Svi učenici u razredu navikli su na to da Poštovanka uglavnom dobija niže ocjene od njih pa se često dešavalo da joj se u takvim prilakama đaci iz odjeljenja podsmijavaju. Pored toga, Poštovanka je bila jedina učenica

iz odjeljenja koja je pohađala dramsku sekciju u školi. Kada su učenici iz njenog odjeljenja gledali Poštovankin nastup u predstavi dramske sekcije, u kojoj je igrala glavnu ulogu, bili su oduševljeni njenom glumom i zajedno sa svim ostalim gledaocima školske priredbe odali su joj svoje priznanje gromoglasnim aplauzom. Otad se učenici iz odjeljenja nisu više podsmijavali Poštovankinim ocjenama i u svakoj prilici su joj ukazivali poštovanje bodreći je da ih razveseli svojim glumačkim sposobnostima.

Strahinja

Strahinja je ispružio ruke i pipao oko sebe, koračajući kratkim koracima, jer je svuda oko njega bio mrak. Kada je nešto šušnulo s njegove lijeve strane, on je skrenuo udesno, a onda je s desne strane šušnulo nešto još jače. Srce poče ubrzano da mu kuca, graške znoja mu se pojaviše na čelu, obuze ga cijelog strah. On poče nervozno da se vrti oko sebe i onda potrča koliko ga noge nose, pa se u trku spotae i upade u nekakvu duboku rupu.

Stidan

Kada je učiteljica pitala đake da li su napisali zadaću iz matematike, svi su potvrdno odgovorili, a kada je zamolila Stidana da joj pokaže svesku sa zadaćom, on reče da je svesku zaboravio kod kuće. Učiteljica je primijetila da se Stidan malo uzvrpoljio pa ga zamoli da sve knjige i sveske izvadi iz torbe i stavi na klupu. Stidan je počeo da se crveni dok je polako vadio iz torbe knjige i sveske, jednu po jednu. Na kraju je iz torbe izvadio i svesku iz matematike i zastidio se. Njegov stid se još više pojačao kada je učiteljica otvorila svesku i vidjela da zadaća nije napisana.

Samoje

Kada se završio posljednji školski čas, Samoje je izašao ispred škole i čekao drugare, Zorana i Gorana, da se zajedno vrate kući. Ugledao je kako kroz školska vrata izlaze Zoran i Goran, jedan s lijeve a drugi s desne strane Stripka, koji im je pokazivao fantastične primjerke iz svoje kolekcije stripova. Samoje je zapazio da su ga njegovi drugari primijetili krajičkom oka i to je bila sva pažnja koju su obratili na njega. Nisu mu se ni javili kada su sa Stripkom, oduševljeni njegovim stripovima, prošli pored Samoja i nastavili put, hvaleći stripove koje su gledali i očekujući da ih dobiju na čitanje. Samoje je stajao kao ukopan, nešto ga je stezalo u grudima i grlu, nikoga nije bilo pored njega da ga utješi i on je osjetio da je potpuno sam sa svojom tugom.

Dušica Ilić - Iskustvo u obrazovnom radu sa djecom sticala sam, pored desetogodišnjeg posla učiteljice, i kroz rad u dječijem klubu, filmskim radionicama za djecu, u radu sa djecom sa poteškoćama u razvoju, učešćem na mnogobrojnim projektima vezanim za razvoj i unapređenje vaspitno-obrazovnog rada, te kao glavna i odgovorna urednica časopisa za djecu „Moj fazon“, što i dalje akitivno radim.

Nevid teatar

Nevid teatar je nezavisna profesionalna nekonvencionalna teatarska trupa, osnovana 2009. godine u Banjaluci, čiji je cilj realizovanje kulturnih događaja, što podrazumijeva produkciju i promociju nekonvencionalnog umjetničkog, a posebno teatarskog izražavanja, produkcijom teatarskih predstava, performansa, animacijom i obrazovanjem stanovništva, ohrabrivanjem mladih umjetnika/ica koji svojim radom reflektuju talenat i originalnost, organizovanjem festivala, seminara, radionica i škole glume za sve uzraste u svrhu bogatijeg i dinamičnijeg života zajednice. Istražujemo savremeni teatarski izraz, kao i različite forme umjetničkog stvaralaštva. Podstičemo autorstvo, kreativnost, inovativnost i eksperiment. Prepoznatljivi smo u pozorišnom svijetu, jer su naše predstave plod kolektivnog rada, kreacije i autorstva, koji je zaštitni znak većine naših projekata.

Programske aktivnosti izvodimo u najrazličitijim prostorima, na otvorenim prostorima grada: po parkovima, trgovima, ulicama, krovovima, tvrđavama i u zatvorenim prostorima: stanovima, podrumima, restoranima, gostionicama, galerijama, pozorištima i dr., svuda gdje su ljudi sa kojima želimo komunicirati. Naša misija je razviti kulturna interesovanja i kulturne navike još u najranijem djetinjstvu, ohrabriti intelektualne i stvaralačke potencijale djece, mladih i odraslih, u svrhu razvijanja kritičkog mišljenja putem umjetnosti. Naš cilj je da postanemo najvažniji autorski nekonvencionalni teatar u regiji, inovativni i obrazovni model kulturnog preporoda zajednice.

Učesnici smo brojnih festivala i manifestacija. Dobitnici nagrada i priznanja. Osvojili smo pet glavnih nagrada na Međunarodnim festivalima u BiH, Hrvatskoj i Srbiji u kategorijama kreativnosti, inovativnosti, animaciji, najbolje predstave festivala po odluci dječijeg i

stručnog žirija za predstavu Pustolovine Boleta Komete i nagradu za najboljeg glumca na Međunarodnom festivalu u Sarajevu za dvojicu predstavi Čudesni kontinenti.

Do sada smo kroz realizaciju naših projekata angažovali gotovo 40 umjetnika iz pet zemalja i promovisali 95 različitih prostora u zemlji i inostranstvu. Predstave smo izvodili na pet jezika.

Projekti i predstave

Autorski projekat **Arto Luda**, antimonokoreodrama, prvi je projekat koji smo proizveli i od tada do danas realizovali smo još sedam autorskih projekata i to: interaktivnu - obrazovnu predstavu **Čudesni kontinenti**, naučno-fantastičnu basnu za djecu, mlade i odrasle od tri do 133 godine, **Spejs Koka**, animiranu

NEVID TEATAR

SLUČAJEVI
po Danilu Harmsu

Kabare apsurda

bajku za djecu, mlade i odrasle od tri do 133 godine **Pustolovine Boleta Komete**, muzičko-pantomimsku igru **Zvāće se Hamlet**, animirani-obrazovni film **Moćni Ć protiv Dekokrada**, plesni performans **Eros škrt na strijeli** i pantomimsku igru o ljudskom dostojanstvu **Uspon i pad Kamijevog kamena**.

Pored autorskih projekata, producirali smo i poemu **Trinaesti apostol Vladimira Majakovskog**, likovni konkurs „**Moje Pustolovine Boleta Komete**” za djecu iz cijeloga svijeta od tri do 11 godina na teme iz predstave Pustolovine Boleta Komete, filozofski stand-up **Pohvala ludosti** Erazma Roterdamskog, kabare apsurda **Slučajevi** Danila Harmsa, šest večeri **Art poezija** (Pornezija, Infuzija, Poorezija, Revizija, Bard iz Stratforda na Ejvonu, Bukovski – 33 u komadu), koprodukcijski program za kafe barom „Žiža” – „Artipično veče”, regionalna saradnja mladih pisaca iz Zagreba i Banjaluke, decentralizaciju programa u kulturi: „**Obrazovni program Nevid teatra NT 2013**” / kabare **apsurda Slučajevi i predavanje o životu i djelu Danila Harmsa** / Lopare, Bratunac, Berkovići,

Kostajnica i Derventa, „**Obrazovni program Nevid teatra 2017–2020, (interaktivna-obrazovna predstava Čudesni kontinenti, dramske interaktivne radionice, predavanje o uticaju interaktivnog obrazovanja), NT 2017** (Kostajnica, Kozarska Dubica, Kneževo, Šipovo, Jezero, Ugljevik, Lopare, Brod, Derventa i Modriča), NT 2018 (Stanari, Kotor Varoš, Rudo, Foča, Han Pijesak, Novi Grad, Krupa na Uni, Ribnik/Donja Previja, Bileća i Ljubinje), **Djeca uče sa Nevid teatrom** (Karanovac, Kola, Bistrica, Bočac i Borkovići).

Realizovali smo i **prvu regionalnu saradnju u Republici Srpskoj** projektom „**Tito ovdje nije bio/Tito was not here**” (panel, predstava, diskusije) koji je okupio mlade uzrasta od 18 do 35 godina starosti iz Sarajeva, Brčkog, Prištine, Skoplja, Beograda, Rijeke, Kumanova i Banjaluke.

Nevid teatar donio je **prvu nagradu Republici Srpskoj iz Hrvatske** i to Zlatnu Žar pticu za ukupan umjetnički utisak s naglaskom na kreativnu i inovativnu animaciju.

Djeca uče
sa
Nevid
teatrom

Nevid Teater

ZVÁČE SE HAMLET

NeViD Teater

PETAK 31.03.
VELIKA SCENA
NPRS
U 19:09

NAUČNO-
FANTASTIČNA
BASNA
od 3 do 133

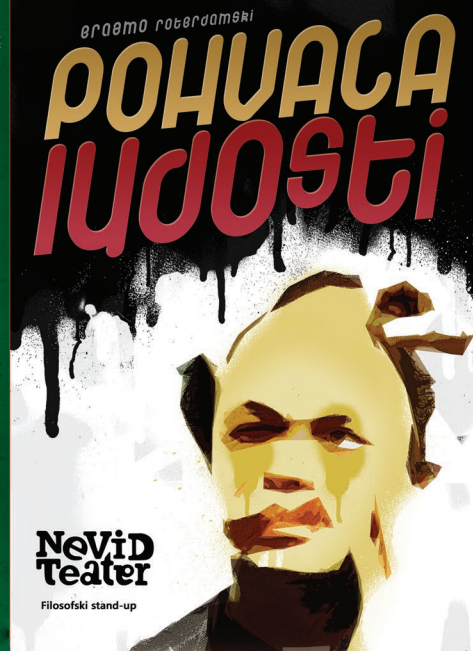
SPEJS KOKA

nevidteatar.com

REVIZIJA
Art poezija 4

Darinka - Dario Stojičević
i Dejan Anđrić
Međunarodni dan NeViD Teatra

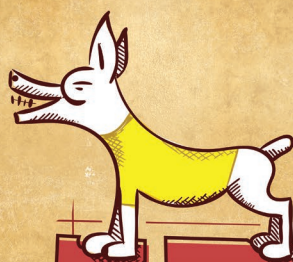

NeViD Teater

Filosofski stand-up

ВЛАДИМИР В.
МАЈАКОВСКИ

13
АПОС
ТОЛ
ПОЕМА

СТУДЕНТСКИ
КАМПУС
04.10.2018.
у 16:44

NeViD Teater

AR
TO
UL
DA

Impresum

Brošura

IMPRESUM

Naziv publikacije

Obrazovanje kroz igru
Instruktivno - edukativne metode u radu
sa djecom

Autorke

Tijana Ćorić, Nada Marinković, Vesna Zarić
i Dušica Ilić

Izdavač

Nevid teatar

Grafička priprema, vizual i dizajn

Marko Dukić

Koordinator projekta

Dejan Andrić

Godina izdanja

2019.

Tiraž

60

nevidteatar.com